

УДК 37.018.3:316.362]:364.4-058.862(045)

**ДИТЯЧИЙ БУДИНОК СІМЕЙНОГО ТИПУ
В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНСТВА**

Коляда Наталія, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ORCID 0000-0001-7743-7831

E-mail: Koliada_n@ukr.net

Коляда Тетяна, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ORCID 0000-0002-9202-1196

E-mail: tetianakoliada@ukr.net

У статті розкрито роль дитячого будинку сімейного типу в системі соціального захисту прав дитинства.

Авторами узагальнено теоретичні аспекти у сфері захисту дитинства та схарактеризовано практичний досвід державного та громадського сектору соціального захисту щодо створення сімейних форм виховання. Зокрема, дитячих будинків сімейного типу як альтернативної форми сімейного виховання, родинної соціалізації.

Ключові слова: дитячий будинок сімейного типу, соціальна політика, сімейна політика, охорона дитинства, соціальний захист прав дитинства, сімейні форми виховання, родинна соціалізація, сирітство, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування.

**FAMILY-TYPE CHILDREN'S HOME
IN THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION OF CHILDHOOD RIGHTS**

Koliada Nataliia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of Social Pedagogy and Social Work Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORCID 0000-0001-7743-7831

E-mail: Koliada_n@ukr.net

Koliada Tetiana, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of Social Pedagogy and Social Work Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORCID 0000-0002-9202-1196

E-mail: tetianakoliada@ukr.net

The article reveals the role of the family-type orphanage in the system of social protection of childhood rights.

The author summarized the theoretical aspects in the field of childhood protection and characterized the practical experience of the state and public sector of social protection regarding the creation of family forms of education. In particular, family-type children's homes as an alternative form of family education.

Practice has proven that the priority forms of placement of orphans and children deprived of parental care are family forms, in particular. The national system of social protection is based on Ukrainian and foreign experience in the field of childhood protection in general and placement of orphans and children deprived of parental care in particular.

These issues are the task of the state and public sector of social protection in the field of childhood protection. Creation of family forms of education is a primary issue of public structures whose activities are aimed at social protection of childhood. Among others, the Foundation of the First Lady of Ukraine Olena Zelenska.

Organization and operation of family-type children's homes is not new in Ukraine. We have experience in creating such alternative forms of family care. However, in modern realities, in the conditions of Russian military aggression and related socio-economic and socio-political challenges, the issues of social protection of children and providing them with opportunities for full-fledged development and family comfort remain relevant.

Among the promising directions of theoretical and practical developments in the field of development of family forms of upbringing in general and family-type children's homes in particular, we single out the following: preparation of new families and their psychological support, overcoming the challenges faced by displaced families, the role of the community in supporting families, support for children with special needs and their families, preparation for the return of children from abroad, etc. The identified issues are the subject of further research with the aim of implementation in modern practice, formation and implementation of state policy in the field of social orphanhood prevention and childhood protection.

Keywords: *family-type orphanage, social policy, family policy, childhood protection, social protection of childhood rights, family forms of upbringing, orphanhood, family socialization, orphans, children deprived of parental care.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Створення сприятливих умов для розвитку дітей як спільне завдання батьків, громади та держави завжди було і залишається одним із пріоритетних напрямів розвитку демократичної країни.

Права людини починаються з прав дитини – майбутнього кожної країни, нації. Тому, виховання і соціальний захист підростаючого покоління є актуальним напрямком державної політики.

Кожна дитина потребує опіки, захисту, розуміння та підтримки, особливо в умовах війни, – від батьків, громади, держави та державної політики у сфері охорони дитинства в Україні.

В сучасних суспільно-політичних та соціокультурних умовах теза щодо виховання в люблячій родині як базової цінності для розвитку кожної дитини набуває ще більшої актуальності та потребує пошуку нових шляхів подолання таких явищ, як сирітство, бездоглядність, безпритульність, тощо, також зменшення ризиків, що супроводжують їх.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різномасштабні проблеми соціальної політики, прав дитини, захисту дитинства, сімейних форм виховання, знайшли відображення у працях О. Антонової-Турченко, О. Безпалько, Л. Волинець, І. Іванової, Н. Єршової, А. Капської, Н. Комарової, І. Пеші, та ін.; наукових та теоретико-практичних розробках Українського інституту соціальних досліджень (Державного інституту сімейної та молодіжної політики).

Науковці, теоретики і практики одноставні в думці щодо необхідності удосконалення державної політики в сфері влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування шляхом пошуку і впровадження нових альтернативних форм соціального захисту.

Мета статті – на основі узагальнень теорії і практичного досвіду розкрити роль дитячого будинку сімейного типу в системі соціального захисту прав дитинства як альтернативної форми сімейного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Національна система соціального захисту базується на українському та зарубіжному досвіді у сфері охорони дитинства в цілому та влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування зокрема.

Сьогодні відповідно до сімейного кодексу України та Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (2005, зі змінами) встановлено такі форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення; встановлення опіки чи піклування; прийомна сім'я; дитячий будинок сімейного типу; установи для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [3].

Практикою доведено, що пріоритетними формами влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є сімейні форми, зокрема – дитячий будинок сімейного типу.

Організаційні особливості, порядок створення дитячого будинку сімейного типу, вимоги до батьків-вихователів та ін. визначено Законом України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (2005, зі змінами) [3] та Постановою Кабінету Міністрів України № 564 від 26 квітня 2002 року «Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу» (2002, зі змінами) [7].

Дитячий будинок сімейного типу (ДБСТ) – це «окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або самотньої особи, яка не перебуває в шлюбі, для забезпечення сімейним вихованням та спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування... Загальна кількість дітей, включно з рідними, у такій сім'ї не може перевищувати десяти осіб» («Положення про дитячий будинок сімейного типу») [3].

Відповідно до «Положення про дитячий будинок сімейного типу» (затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 564 від 26.04.2002, зі змінами) передбачено, що:

- метою дитячого будинку сімейного типу є забезпечення належних умов для виховання в сімейному оточенні дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- особи, які створили дитячий будинок сімейного типу, отримують статус батьків-вихователів, а діти – статус вихованців;
- батьками-вихователями можуть бути повнолітні та працездатні особи, які перебувають у шлюбі або одинока особа, яка не перебуває у шлюбі (які відповідають певним умовам);
- на влаштування дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, в дитячий будинок сімейного типу потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити;
- діти перебувають у дитячому будинку сімейного типу до досягнення 18-річного віку, а в разі продовження навчання у закладі загальної середньої освіти, за денною формою навчання у закладі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти – до 23 років або до закінчення відповідних закладів освіти [11];
- та ін. [7]

Загальноновизнаною є теза, що соціальний захист прав дитинства є необхідною умовою для подальшого становлення і розвитку дитини в суспільстві, створення умов для її гармонійного розвитку, особливо в умовах збільшення кількості дітей, що опинилися в складних життєвих обставинах, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

Станом на серпень 2023 року в Україні налічувалося близько 70 000 дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей-сиріт. З них саме сиріт – 31%, решта – діти, вилучені з сімей з різних причин (сімейне насильство, алкоголізм чи наркоманія батьків, тощо). При цьому 48,5 тисячі таких дітей (69%) виховують родичі, 16 тисяч (23%) перебувають у прийомних сім'ях або в дитячих будинках сімейного типу, і лише 5,5 тисяч дітей (8%) виховуються в інтернатах [10].

Вирішення питань влаштування дітей без батьківського піклування – один із соціальних пріоритетів Української держави, про що свідчить, зокрема, статистика динаміки розвитку ДБСТ.

За інформацією Міністерства соціальної політики України, станом на 31.12.2017 в Україні функціонувало 1020 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховувалося 6815 дітей [11].

Відповідно до даних, оприлюднених на сайті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини вже станом на 26.09.2023 р. в Україні функціонує 1 314 дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ), в яких проживають 9 084 дитини. Це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування: «Ім не пощастило виховуватись рідними батьками, проте непорушні підвалини опори і впевненості у завтрашньому дні для них будують батьки-вихователі. Саме вони є законними представниками вихованців і захисниками їхніх прав та інтересів. Батьки-вихователі дарують дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, тепло своїх домівок, неймовірну турботу, і усвідомлення такого цінного для них «ти не один. Наразі 15 697 дітей перебувають на обліку з усиновлення. Усі вони мріють про сім'ю. І ДБСТ – чудовий спосіб її подарувати» [11].

Наведені вище дані та загальна ситуація щодо сирітства в Україні актуалізують потребу щодо розвитку державної соціальної політики, спрямованої на подолання такої ситуації та створення сприятливих можливостей для кожної дитини, зокрема щодо родинного виховання.

Ці питання є завданням державного та громадського сектору соціального захисту у сфері захисту дитинства.

Потреба реформування системи закладів соціальної опіки, створення спеціального офісу, створення системи дитячих будинків сімейного типу, залучення зарубіжних інвесторів – надзавдання, на яких наголошує Президент України Володимир Зеленський: «Це не лише інституційна зміна. Війна підштовхує нас, тож це – важлива цивілізаційна зміна для України. Це зовсім інше ставлення до людини, інше – правильне – ставлення до родини, до суспільства загалом» (заява для представників ЗМІ за результатами зустрічі з Президентом Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн у Києві) [2].

Захист українських дітей в умовах війни – постійні питання для обговорень під час міжнародних та національних форумів. Зокрема, 1 червня 2023 року, в Міжнародний день захисту дітей відбувся Національний форум «Родина для кожної дитини». Спів організатори та учасники заходу – Офіс уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Міністерство освіти і науки України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство охорони здоров'я України та ЮНІСЕФ [8].

Під час форуму Дмитро Лубінець, уповноважений Верховної Ради України з прав людини, наголосив, що діти – це пріоритет для країни: «В таких умовах ми ще гучніше говоримо про захист наших українських дітей. І ми будемо говорити й про їхній розвиток. Як держава, чітко розуміємо – кожна українська дитина потребує турботи, любові, потребує жити в родинному затишку і під безпечним українським світлим небом» [6].

Створення сімейних форм виховання – першочергове питання громадських структур, діяльність яких спрямована на соціальний захист дитинства. З-поміж інших – Фондація першої леді України Олени Зеленської. Зокрема, у межах проекту «Адреса дитинства» з будівництва дитячих будинків сімейного типу, будинків для великих прийомних родин із прифронтових регіонів.

У межах проекту фундація Олени Зеленської відібрала 14 ДБСТ, які особливо потребують житла: «Зараз ми розробляємо проєкт, пов'язаний з дітьми. Це підтримка дитячих будинків сімейного типу. Справа в тому, що в Україні досі існують інституційні форми виховання, від яких ми маємо відмовлятися на шляху до ЄС. Це дуже складний і довгий шлях, але дитина має виховуватись у сім'ї або в умовах, наближених до сім'ї. Тому

ми маємо зараз консолідувати всі політичні та фінансові зусилля для підтримки таких альтернативних форм виховання... Їм зараз важко. Половина з них зараз переміщені всередині країни. Вони тікали з окупованих територій, але вони не мають зараз власного житла. Тому ми зараз ініціюємо проєкт, щоб забезпечити вже існуючі сім'ї гідним житлом і також, щоб будувати будинки для таких сімей, які будуть створюватись... Ми хочемо цю форму виховання зробити популярною, щоб допомагати таким сім'ям» [4] (з виступу у рамках дискусійної програми «Ukraine is you» в Давосі).

Проєкт «Адреса дитинства», що реалізується коштом міжнародних донорів, підтримали уряди Об'єднаних Арабських Еміратів та Естонії (Естонський центр міжнародного розвитку, ESTDEV), а також австралійський фонд Minderoo Foundation. Партнерами будівництва також виступили CLT-Rezult, компанія ROCKWOOL Ukraine та благодійна організація Global Empowerment Mission (GEM) [5].

У 2023 р. фундацією залучено 5,5 млн доларів США. на будівництво перших 14 будинків, проєкти яких враховують побажання родин і самих дітей: «Дерев'яний дім буде одноповерховим, безбар'єрним, енергоефективним, матиме утеплений фасад. Житло буде забезпечене тепловим насосом та автономним джерелом живлення. Поряд із будинком встановлять модульне бетонне укриття, яке відповідає державним стандартам. В оселі буде п'ять дитячих спалень, батьківська кімната, кімнати для ігор та навчання, а також необхідна побутова техніка й меблі» [5].

З-поміж перших результатів такої державної та громадської ініціативи у сфері соціального захисту дитинства та розвитку сімейних форм виховання – пілотні проєкти, що розпочали реалізацію в регіонах України. У 2023 р. першими в Україні стали Волинська та Харківська області, де реалізується програма «Родина для кожної дитини». У квітні 2023 р. також був підписаний меморандум про співпрацю Волинської ОВА та Дитячого фонду ЮНІСЕФ в Україні про реалізацію пілотного проєкту «Кращий догляд для кожної дитини» [1].

Розвиток сімейних форм виховання й відмова від інтернатних закладів – потреба цивілізованого суспільства, сучасних реалій, людської моралі. Це одна з умов вступу України до Європейського Союзу: «Але це не лише формальна, а ще й моральна умова. Умова того, що ми матимемо нормальне суспільство, де всі люди отримують родинне тепло й любов. Тож це потрібно не лише дітям – це потрібно всім нам. Щоб навколо нас були щасливі, впевнені, потрібні комусь і самим собі люди. І, звісно, в кожній родині мусить бути місце сили, яке вона назве домом. Адреса дитинства, любові й початку прекрасного життя» (О. Зеленська) [5].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В Україні справа організації та функціонування дитячих будинків сімейного типу – не нова. Ми маємо досвід створення таких альтернативних форм сімейної опіки. Однак, в сучасних реаліях, в умовах російської військової агресії, пов'язаних з цим соціально-економічних та суспільно-політичних викликів актуальними залишаються питання соціального захисту дітей та надання їм можливостей повноцінного розвитку та родинного затишку.

З-поміж перспективних напрямів теоретико-практичних розробок в площині розвитку сімейних форм виховання загалом та дитячих будинків сімейного типу зокрема виокремлюємо такі: підготовка нових сімей та їхня психологічна підтримка, подолання викликів, з якими стикаються переміщені сім'ї, підтримка дітей з особливими потребами та їхніх родин, підготовка до повернення дітей із-за кордону, роль громади в підтримці сімей, та ін. Означені питання є предметом подальших досліджень з метою впровадження в сучасну практику, формування та реалізації державної політики у сфері запобігання соціальному сирітству та охорони дитинства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинь буде першою в Україні, де реалізується програма «Родина для кожної дитини». URL: <https://vsn.ua/news/volin-bude-pershoyu-v-ukrayini-de-realizujetsya-programa-rodina-dlya-kozhnoyi-ditini-30958> (дата запити: 02.10.2023)
2. Європейська комісія допоможе Україні у створенні системи дитячих будинків сімейного типу – Володимир Зеленський. URL: <https://www.president.gov.ua/news/yevropejska-komisiya-dopomozhe-ukrayini-u-stvorenni-sistemi-80733> (дата запити: 03.10.2023)
3. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (2005, зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (дата запити: 12.09.2023)
4. Зеленська ініціює проєкт дитячих будинків сімейного типу та розраховує на допомогу будівельних компаній. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/885164.html> (дата запити: 04.10.2023)
5. Олена Зеленська презентувала проєкт своєї фундації «Адреса дитинства». URL: <https://www.president.gov.ua/news/olena-zelenska-prezentovala-proekt-svoyeyi-fundaciyi-adresa-85577> (дата запити: 03.10.2023)
6. Омбудсман: у сучасному світі не існує міжнародної системи захисту прав дитини. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/ombudsman-u-suchasnomu-sviti-ne-ismuye-mizhnarodnoyi-sistemi-zahistu-prav-ditini (дата запити: 03.10.2023)
7. Положення про дитячий будинок сімейного типу. Постанова Кабінету Міністрів України № 564 від 26.04.2002, зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text> (дата запити: 03.09.2023)
8. Родина для кожної дитини: національний форум до дня захисту дітей. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/rodina-dlya-kozhnoyi-ditini-nacionalnij-forum-do-dnya-zahistu-ditej> (дата запити: 02.09.2023)
9. Соціальне сирітство в Україні: експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування. Л.С. Волинець, Н.М. Комарова, О.Г. Антонова-Турченко, І.Б. Іванова, І.В. Пеша. К. : Укр. ін-т соц. дослідж, 1998. 120 с.
10. Черга за дітьми: чому інтернати не мають шансів. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2023-09-24/ochered-za-detmi-pochemu-u-internatov-net-shansov/54118> (дата запити: 05.10.2023)
11. Як створити дитячий будинок сімейного типу: вимоги до батьків-вихователів. Фонд Рінат Ахметов. URL: <https://akhmetovfoundation.org/rinat-ahmetov-dityam/advice/yak-stvority-dytyachyy-budynok-simeynogo-tipu-vymogy-do-batkiv-vyhovateliv> (дата запити: 04.09.2023)
12. Як створити дитячий будинок сімейного типу? Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/yak-stvoriti-dityachij-budynok-simejnogo-tipu (дата запити: 01.10.2023)

REFERENCES

1. Volyn bude pershoiu v Ukraini, de realizuietsia prohrama «Rodyna dlia kozhnoi dytyny». URL: <https://vsn.ua/news/volin-bude-pershoyu-v-ukrayini-de-realizujetsya-programa-rodina-dlya-kozhnoyi-ditini-30958> (in Ukrainian)
2. Yevropejska komisiia dopomozhe Ukraini u stvorenni systemy dytiachykh budynkiv simeinoho typu – Volodymyr Zelenskyi. URL: <https://www.president.gov.ua/news/yevropejska-komisiya-dopomozhe-ukrayini-u-stvorenni-sistemi-80733> (in Ukrainian)
3. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia orhanizatsiino-pravovykh umov sotsialnoho zakhystu ditei-syrit ta ditei, pozbavlenykh batkivskoho pikluvannia» (2005, zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (in Ukrainian)
4. Zelenska initsiiue proiekt dytiachykh budynkiv simeinoho typu ta rozrakhovuiе na dopomohu budivelnnykh kompanii. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/885164.html> (in Ukrainian)
5. Olena Zelenska prezentovala proekt svoiei fundatsii «Adresa dytynstva». URL: <https://www.president.gov.ua/news/olena-zelenska-prezentovala-proekt-svoyeyi-fundaciyi-adresa-85577> (in Ukrainian)

6. Ombudsman: u suchasnomu sviti ne isnuie mizhnarodnoi systemy zakhystu prav dytyny. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/ombudsman-u-suchasnomu-sviti-ne-isnuie-mizhnarodnoi-sistemi-zahystu-prav-ditini (in Ukrainian)
7. Polozhennia pro dytiachyi budynok simeinoho typu. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 564 vid 26.04.2002, zi zminamy. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
8. Rodyna dlia kozhnoi dytyny: natsionalnyi forum do dnia zakhystu ditei. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/rodina-dlya-kozhnoyi-ditini-nacionalnij-forum-do-dnya-zahystu-ditej> (in Ukrainian)
9. Sotsialne syrytstvo v Ukraini: ekspertna otsinka ta analiz isnuiochoi v Ukraini systemy utrymanna ta vykhovanna ditei, pozbavlenykh batkivskoho pikluvanna. L.S. Volynets, N.M. Komarova, O.H. Antonova-Turchenko, I.B. Ivanova, I.V. Piesha. K. : Ukr. in-t sots. doslidzh, 1998. 120 s.
10. Cherha za ditmy: chomu internaty ne maiut shansiv. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2023-09-24/ochered-za-detmi-pochemu-u-internatov-net-shansov/54118> (in Ukrainian)
11. Yak stvoryty dytiachyi budynok simeinoho typu: vymohy do batkiv-vykhovateliv. Fond Rinat Akhmetov. URL: <https://akhmetovfoundation.org/rinat-ahmetov-dityam/advice/yak-stvoryty-dytyachyy-budynok-simeynogo-tipu-vymogy-do-batkiv-vyhovateliv> (in Ukrainian)
12. Yak stvoryty dytiachyi budynok simeinoho typu? Upovnovazhenoho Verkhovnoi Rady Ukrainy z prav liudyny. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/yak-stvoriti-dityachij-budinok-simejnogo-tipu (in Ukrainian)